

מסורת הש"ס

^(א) [ע"ז עד ז: ג] לעיל כו, ^(א) [לעיל מ: מט ז: ד] [שבת קו: וט"ז, (א) כס"א: בתורת, (1) [לעיל ג: א, ז] י"ג,

הגהות הב"ח

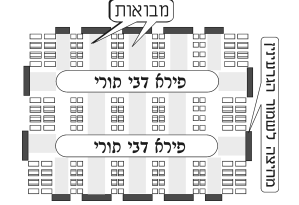
^(א) רש"י ד"ה ואע"ג כו' לשונה והיו כהררין:

מוסף רש"י

עריסיתא עריסיתא. שכונות שכונות גלג וכלל שכונה היו מצוואת הכרע ולא הוחר את העיר כולה ביחד, ואע"פ שהיתה עיר קטנה שאין נכנסין בה ששים רבוא, וזמן לקמן (נש). עיר של יחיד מערבין את כולה, והיוטו של יחיד, שאינה דומה לגלג מדבר של ששים ריבוא (וע"ז כו.). מושבם פירא דבי תורי. שושה עמוקה היתה בין שכונה לשכונה ושם היו מניחין גרעיני תמרים לנכול השוורים העיר אין לה חומה ומצולות של בני השכונות מפולשים ועשו מחילות לראשי המצולות בכל זד שחוק לעיר להשתמר הגרעינין ולא חשיב ליה מחילה לזרף את המצולות ולעשות העיר אחת ואע"פ שמחילה של קיימא היתה. פירא, שושה, כמו (מענית כד). פירא דטורי (וע"ז כו.). גמרא גמור זמורתא תהא. אומר השמועה צומריה בעלמא (שבת קז). משל שמיים הוא כמו (ב"ם ח) וזון חזין מגרי אוקרי, קך גמרא גמור, אומר תלמיד שוטה למוד ין אחת ין שטס ויהא קי למר שויר (ביצה כד.).

ולא עירצו. בני מרפסת עם בני חצר אלא אלו לצדן ואלו לצדן: **אם יש לפניהם**. לפני המרפסת לרגלי הכבש בתחלת עלייתה: דקה. פתח קטן גובה ארבעה איין אוסרין בני מרפסת על בני החצר דהא איסתלק להו: ואם לאו אוסרם. אלמא תורת פתח עליו ואפילו לחומרא: **בדלא גבוה י'**. דליכא

למימר תורת מחילה עליה: **כי עמיד דקה לפניה מאי הוי**. הרי כל המרפסת סביבותיה נמוכה ופתוחה לחצר והרי הן כשתי חצירות שאין כותל ביניהן: **מגופפת**. מוקפת מחילה סביב אלא שנשאר לפניה י' אמות דכין פתח בלא היקף דאי עבוד התם דקה סלוק נפשייהו ואי לא ע"כ לחומרא נמי פתח הוא הוהיל דלא גבוה י': **שרצפו**. זקף סולם אכל סולם: **סורס מחילה עליו**. ואין מצטלין המחילה למתוי כנפרץ הכותל יותר מעשר דלמר לקמן מערבין אחד ואין מערבין שנים אלא רצו אחד מערבין ולקולא והוי כפתח רצו שניהם מערבין דלחומרא לא אמרינן דליצטליה למחילה דכל בעירובין להקל: **ומי אמר שמואל** דלא מצטלא סולם למחילה לחומרא: **ואם לאו אוסרם**. אלמא אע"ג דגבוה מרפסת י' אתי סולם ומצטלי ליה: **בדלא גבוה כו'**. דבלא סולם נמי בטלה: **דלעירב מאסין**. ועיר של רצים ונעשית של יחיד הויה וצעיא שויר: דפסימי **לנהרא**. פתחיהן אחורי העיר לנהר ולא היה להם פתח פתוח לעיר: **דאי צעו לערובי**. הנך דמשיירי מלו מערבין: **איעבד להו כווי**. חלונות שיש בהן ד' על ד' לזד העיר דאין צעו הוו מלו מערבי ואעבדיניהו שויר למתא דלא לערבוה בהדיהו: **עריסייתא עריסייתא**. שכונות שכונות ולא היו מערבין כל העיר כאחת: **פירא דני מורי**.



גומא גדולה שמנציעים שם גרעיני תמרים למאכל צממה והיו אותן גומות מצדילות בין השכונות מתחת וכלל שכונה היו מצולות הכרה ומערבין יחד ולא היו מתקנין לה לחיים משום דעיר של רצים ונעשית של יחיד הויה וכל חד וחד היו שויר לחצריה דאי

לא היו שויר היכי מלו לערבי מצולות הכרה שבכל שכונה יחד בכלא) עיר של רצים ונעשית של יחיד כל חד וחד באנפי נפשיה צעו עירובי וצעי לחי וקורה ככל עיירות של רצים: ואף על גב דאי צעו לעירובי לא מאי מערבי. משום פירא דמפסיק ואין יכולין להלך משכונה לשכונה והוי ^(א) חריץ שבין שתי חצירות דלמרינן לקמן (דף עח): מערבין שנים ואין מערבין אחד: דרך גגוה. שהיו להם דיוטאות עובדות מגגי שכונה זו לגגי שכונה זו: דהסוה צי סנא כו'. ואמרינן לקמן הלכה כר"ש דלא צעי נ' דיורין לשויר: ובה שיערו חכמים. שוירי עיירות והיא עממה היתה שויר לעיר גדולה הסמוכה לה: חדשה מהו. לעירובי באנפה נפשה כולה בלא שויר: **דעין חדשה**. עיר קטנה אחרת של נ' דיורין ואינה סמוכה לגדולה: **חצר אחס ס"ד**. חצר בלא בית מי הוי דירה: **צית אחד בחצר אחס**. חצר ובית לתוכה סגי להיות שויר: **בתננ'** מי שהיה צמוד. צדשה וקדש עליו שם היום: **ואמר לצנו**. לערב מצעוד יום למערב: **ולעירובי יוסר מכאן**. שנתן לו העירוב מציתו והלאה: **מוסר לציסו**. לדין ציתו כלומר למנות צציתו מציתו כאליו לא עירב: **ואסור לעירובו**. לדין עירובו למנות צציתו מעירובו דכיון דקידש עליו היום רחוק מעירובו יותר מאלפים נמלא שאינו יכול להלך ולעטלו שהרי אין עירובו קונה לו אלא אלפים לכל רוח וכיון דאינו עירוב הוא ליה צציתו שהרי צציתו שיהי צתחוס ציתו הוה. ואע"ג דלוקומי צביליה מי שהוליאהווי דאי מוקמת ליה באידיך גיסא דלינן קס ליה כו' אלמא חמר צציתתי רחוק מאלפים ה"ו לא יוח ממקומו הני מילי בצא דברך דכיון דצמקוס פלוני לא יכול לקנות דרחוק מאלפים הוה וצמקוס רגליו לא הוה ניחא ליה דליקני ליה אין לו צציתה כלל לפיכך לא יוח ממקומו אבל צעומד צציתו ועירב צמקוס שאינו עירוב יש לו צציתה צציתו דמסתמא צציתו ניחא ליה למיקני צשאין עירובו עירוב דכתנן צפרק בכל מערבין (לעיל דף לה). גבי נתגלגל חוץ לתחום ספק מצעוד יוס ספק משחשיכה ה"ו חמר גמל ולא קמני לא יוח ממקומו שמעינן מינה דאם אינו עירוב יש לו צציתה צציתו: **אסור לציסו**. לדין ציתו למנות מציתו אלפים לכל רוח: **צעיצורה של עיר**. באחד מן הצמים העומדין בתוך צבעים אמה ושירים: **לא עשה ולא נלוס**. שהרי בלא עירוב נמי יש לו מן העיר אלפים לכל רוח וכל העיר לו כארבע אמות: **נפנו חוץ לחוסם**. מפרש בגמרא [ע"צ] חוץ לעיצורה של עיר:

שלש חצירות כו'. אמרי' משמיה דרב הלכה כר' שמעון. רבי יצחק אמר אפילו בית אחד בחצר אחד היו שויר, והא דר' יצחק גמרא היא. מתני' מי שהיה במזרח

ביצד מעברין פרק חמישי עירובין

ס.דליערב לן מאתינ. מה שפי' צקונט' דעיר של רצים ונעשית של יחיד הוהיל לא צא לאפוקי והרי היא של רצים אלא לאפוקי של יחיד ונעשית של רצים:

ושויה שויר לפומבדיתא. צדהי שויר דג' חצירות של שני צמים צעינן והלכה כר"ש: **דריינן דאמר** ״(ליה) חזי דלא מצווחא. שאם היה מוקיקס לעשות כווי על חנם היו סותרין את צתיהם:

וחדשה שמה. צספר יהושע ^(טו) היל כמזבה צנחלת יהודה: **גמרא**. שהיה לו קבלה משום תנא או סבא שמסבא היה אומר שכן נראה אף על פי שאין שום תנא סובר כן ולא לפסוק הלכה צא אלא שכן היו דברים נראים וקאמר מאי נפקא לן מינה כלומר הא פסקינן לעיל כרצי שמעון ומשני גמרא גמור כו' מ"מ יש לנו לחקור ולדע אם גמרא או סבא: **כאן**

הכא במאי עסקינן דלא גבוה מרפסת עשרה ואי לא גבוה מרפסת עשרה כי עביד דקה מאי הוי במגופפת עד עשר אמות דכיון דעביד דקה איסתלוקי איסתלק מחכא הנהו בני קקונאי דאתי לקמיה דרב יוסף אמרו ליה הב לן גברא דליערב לן מאתינ א"ל לאביי זיל ערב להו ^(א) והוי דלא מצווח' עלה בבי מדרשא אזל חזא להנהו בתי דפתחי לנהרא אמר הני להוי שויר למתא הדר אמר אין מערבין את כולה תנן [מכלל] דאי בעי לעירובי מצי מערבי אלא איעביד להו כווי דאי בעו לעירובי דרך חלונות מצו מערבי הדר אמר לא בעי ^(ב) דהא רבה בר אבוה מערב לה לכולה מחווא ערסייתא ערסייתא משום פירא דבי תורי דכל חד וחד הוי שויר לחבריה ואע"ג דאי בעו לערובי בהדי הדדי לא מצו מערבי הדר אמר לא דמי התם אי בעי לערובי דרך גגות והני לא מערבי היולכך נעבדן כווי הדר אמר ^(ג) כווי נמי לא בעי דההוא בי תיבנא דהו"ל למר בר פופידתא מפומבדיתא ושויה שויר לפומבדיתא אמר היינו דאמר לי מר חזי דלא מצווחת עלה בבי מדרשא: אלא א"כ עשה חוצה לה כעיר חדשה: תניא א"ר יהודה עיר אחת היתה ביהודה וחדשה שמה והיו בה ג' דוירים אנשים ונשים וטף ובה היו משערים חכמים והיא היתה שויר איבעיא להו חדשה מהו ^(ד) חדשה כי היכי דאידיה הויא שויר לגדולה גדולה נמי הויא שויר לקטנה אלא כעין חדשה מהו רב הונא ורב יהודה חד אמר בעיא שויר וחד אמר ^(ה) לא בעיא שויר: ר"ש אומר ג' חצירות וכו': ^(ו) אמר רב חמא בר גוריא אמר רב הלכה כר"ש רבי יצחק אמר אפי' בית אחד וחצר אחת חצר אחת ס"ד אלא אימא ^(ז) בית אחד בחצר אחת אמר ליה אביי לרב יוסף הא דרבי יצחק גמרא או סבא ^(ח) אמר ליה מאי נפקא לן מינה אמר ליה גמרא גמור זמורתא תהא: **מתננ'** ^(י) מי שהיה במזרח ואמר לבנו ערב לי במערב במערב ואמר לבנו ערב לי במזרח אם יש הימנו ולביתו אלפים אמה ולעירובו יותר מכאן מותר לביתו ואסור לעירובו לעירובו אלפים אמה ולביתו יתר מכאן אסור לביתו ומותר לעירובו ^(י) הנותן את עירובו בעיבורה של עיר לא עשה ולא כלום נתנו חוץ לתחום אפילו אמה אחת מה

צעו עירובי וצעי לחי וקורה ככל עיירות של רצים: ואף על גב דאי צעו לעירובי לא מאי מערבי. משום פירא דמפסיק ואין יכולין להלך משכונה לשכונה והוי ^(א) חריץ שבין שתי חצירות דלמרינן לקמן (דף עח): מערבין שנים ואין מערבין אחד: דרך גגוה. שהיו להם דיוטאות עובדות מגגי שכונה זו לגגי שכונה זו: דהסוה צי סנא כו'. ואמרינן לקמן הלכה כר"ש דלא צעי נ' דיורין לשויר: ובה שיערו חכמים. שוירי עיירות והיא עממה היתה שויר לעיר גדולה הסמוכה לה: חדשה מהו. לעירובי באנפה נפשה כולה בלא שויר: **דעין חדשה**. עיר קטנה אחרת של נ' דיורין ואינה סמוכה לגדולה: **חצר אחס ס"ד**. חצר בלא בית מי הוי דירה: **צית אחד בחצר אחס**. חצר ובית לתוכה סגי להיות שויר: **בתננ'** מי שהיה צמוד. צדשה וקדש עליו שם היום: **ואמר לצנו**. לערב מצעוד יום למערב: **ולעירובי יוסר מכאן**. שנתן לו העירוב מציתו והלאה: **מוסר לציסו**. לדין ציתו כלומר למנות צציתו מציתו כאליו לא עירב: **ואסור לעירובו**. לדין עירובו למנות צציתו מעירובו דכיון דקידש עליו היום רחוק מעירובו יותר מאלפים נמלא שאינו יכול להלך ולעטלו שהרי אין עירובו קונה לו אלא אלפים לכל רוח וכיון דאינו עירוב הוא ליה צציתו שהרי צציתו שיהי צתחוס ציתו הוה. ואע"ג דלוקומי צביליה מי שהוליאהווי דאי מוקמת ליה באידיך גיסא דלינן קס ליה כו' אלמא חמר צציתתי רחוק מאלפים ה"ו לא יוח ממקומו הני מילי בצא דברך דכיון דצמקוס פלוני לא יכול לקנות דרחוק מאלפים הוה וצמקוס רגליו לא הוה ניחא ליה דליקני ליה אין לו צציתה כלל לפיכך לא יוח ממקומו אבל צעומד צציתו ועירב צמקוס שאינו עירוב יש לו צציתה צציתו דמסתמא צציתו ניחא ליה למיקני צשאין עירובו עירוב דכתנן צפרק בכל מערבין (לעיל דף לה). גבי נתגלגל חוץ לתחום ספק מצעוד יוס ספק משחשיכה ה"ו חמר גמל ולא קמני לא יוח ממקומו שמעינן מינה דאם אינו עירוב יש לו צציתה צציתו: **אסור לציסו**. לדין ציתו למנות מציתו אלפים לכל רוח: **צעיצורה של עיר**. באחד מן הצמים העומדין בתוך צבעים אמה ושירים: **לא עשה ולא נלוס**. שהרי בלא עירוב נמי יש לו מן העיר אלפים לכל רוח וכל העיר לו כארבע אמות: **נפנו חוץ לחוסם**. מפרש בגמרא [ע"צ] חוץ לעיצורה של עיר:

מה

שלש חצירות כו'. אמרי' משמיה דרב הלכה כר' שמעון. רבי יצחק אמר אפילו בית אחד בחצר אחד היו שויר, והא דר' יצחק גמרא היא. מתני' מי שהיה במזרח

עין משפט ונר מצוה

מה א מיי פ"ה מהל' עירובין הלכה כב סגנ עשין דרבנן א טוש"ע א"ח סי' שצז סעף ב:
מב ב טוש"ע שס סעף ג:

ג ג טוש"ע שס סעף ב:
נא ד טוש"ע שס סעף ז:
גב ה טוש"ע שס סעף א:

גג ו מיי פ"ו מהלכות עירובין הלכה ד טוש"ע א"ח סי' תא':
גד ז שס הלכה ה טוש"ע א"ח סי' תח סעף ג:

רבינו חננאל

ולא עירובי אם יש לפניה דקה ארבעה אינה אוסרת. ודחינן הכא במאי עסקינן בדלא גביהא עשרה. אי הכי כי עביד דקה מאי הוי. ופרקינן במגופפת, פירוש מוקפת כמו מעקה עד עשר אמות כיון דעביד בה דקה סלוקי מטלקי בני מרפסת נפשיהו מהתם. אמר רב יהודה אמר שמואל כותל שרצפו בסולמות אפילו ביתי מעשר תורת מחיצה עליו. ואקשינן ומי אמר שמואל הכי והא אמר רב נחמן אנשי חצר ואנשי מרפסת ששכחו ולא עירובי כו'. פ"י הא דאמר שמואל כותל שבין שתי חצירות שרצפו בסולמות ביתי מ' אמות במשכא, שיכולין י' בני אדם באחד לעלות ולירד כאחד, לא חיישינן לסולמות הללו אלא תורת מחיצה שם. ההוא בני קקנאי דאמרו לרב יוסף הב לן גברא דמערב לן. וא"ל לאביי זיל ערב להו. אזל חזא להנהו (וחזי) [בתין] דלא פתוחי (במתא) [למתא] ולא מצו מערבי לא הוי שויר, אלא אעביד להו חלונות בהדי מתא דאי בעו מערבי דרך חלונות. הדר אמר לא צריכי חלונות דהא רבה בר אבוה מערב לכולא מחווא ערסתא ערסתא, פ"י שכונות שכונות משום כריא (דכי) [דכי] תוורי דהותו מפסקא בינייהו, כל ערסתא הוי שויר לאחריתי. ואע"ג (מאי) [דאי] בעי לערובי לא מצי לערובי. [הדר] אמר התם אי בעי לאעירובין דרך גגות מצו מערבי, הכא לא מצו מערבי אלא דרך חלונות. ולא היא דהא ההוא בי תיבנא דהוה ליה למר לבר מפומבדיתא והוא אמר אביי היינו דאמר לי רב יוסף זיל עריב להו (וחזי (מאי צויות עליו) [דלא צווחת עלה] בבי מדרשא. תניא א"ר יהודה עיר אחת היתה ביהודה וחדשה היה שמה והיו בה ג' דיורין אנשים ונשים וטף, ובה היו משעירין חכמים כי היכי דהוי היא שויר לגדולה, גדולה נמי הוי שויר לרדיה ומערבין לה, או [לא]. רב הונא ורב יהודה חד אמר הריא שויר וחד אמר לא הויא שויר. י' שמעון אומר